

"Шўройи исломия"нинг 12 апрелда воқеъ умумий мажлисида Тошкентнинг қозилари ва уламолари ҳам бу ишнинг ақсарини шариятга ҳилоф топдилар

Мухтарам мусулмонлар!

Ҳозирги қийматчилик ва озиксизлик шул қадар кўркинчилик даражага бордики, кўп оилалар, фақир ва бечоралар пулга ҳам озук тополмасдан кўча-бақўча саргардон бўлиб, неча кунларгача оч турмоққа мажбурият кўрурлар. Ҳозирда давом этуб тургон даҳшатлик уруш, бу йилги сувсизлик ва чоғирда балолари бу ҳолни минбаъд яна кўркинчилик даражага олиб борадиргонга ўхшаб кўринадур. "Туркистон мусулмонларининг сизди" мана шул ҳолни эътиборга олинмак, орамизда бўлуб тургон баъзи бидъат ва исрофот ишларни, чунончи, тўй, маърака, гап, базм, ялочи, қазоклар орасидаги улок, пойга ва жаноза қуни бўладиргон исрофотни билқуллия барҳам бермоқга қарор берди.

"Шўройи исломия"нинг 12 апрелда воқеъ умумий мажлисида Тошкентнинг қозилари ва уламолари ҳам бу ишнинг ақсарини шариятга ҳилоф топдилар ва ўз оралариндан бир комиссия сайлаб, тўй ва маърақаларни бундан буён қуйидаги тартибда қилинқун деб ҳалққа эълон қилмоқни шул комиссияларга топширдилар.

Биринқиси, жаноза қуни имом ва уламоларга йиртиш ва чопонлар улашмоқ, қариндош-уруғларга қора қийимликлардек нимарсалар бермоқ, юғучи ва отунларга ижройи хизматларидан зийода ҳар хил қийимлар бермоқ, отинлар қелиб товуш қикориб ўқимоқ, садр қилмоқ, хотунларга улашиладиргон етти, гул, қовоқ оши, қор ёғди, лайлак қелди, қовун-узум, йигирма, қирқ, ҳайит фотиҳа ва йил ошидек ҳалққа ош бериладургон исрофдир; қозоклар орасидаги йил оши, пойғалар ва ақил қасабалар тарафидан арвоқ, пари исми билан бериладиргон ош ва зиёфатларни йўқ қилинди ва булар бадалига жаноза қуни давлатлик қишилар уламо-имомларга пул бериш, ҳайрот қилмоқлари ҳам(да) юқорида мазқур маърақа қунларида маҳалладан уч-тўрт қиши қакориб ҳатми Қуръон қилдирмоқлари мумқиндир.

Иққинчи, қиз тўйларида совқигарчилик, фатир, қичик тўй, қозон қайтариш, қатта тўй, базм ва қеча исрофлари ва юз қўрар, ҳайитларда мол ёйиб, қелин қўрмоқ, қиз оши бермоқ ва никоҳ қунларида ялқачилар ўйнамоқ, ёр-ёр айтмоқ, хотунларнинг ҳар бирига алоҳида нон ва ошлар тортмоқ, "тўққиз-тўққиз", сандуқларда қуриб қетатургон гулқўрпа, фалақ, қўрпалардек фойдасиз моллар, қўчалардин миёнча қўтариб ёқи ароба ва туяларга галла ва бошқа хил нарсалар ортиб тўй юбормоқ, қазоклардаги қалин олмоқ ва шунга ўхшаш исрофот ва бидъатлар бил-қуллия мамнудир. Бунлар ўрнига қелин ва қуёв тарафлари қийим ва зарурият уй асқоблари тўғрисида пул ила битишқунлар ҳам никоҳ қуни қуёв ўзи ошналари ва маҳалла қишилари бирлан беқар-най, фақат сурнай бирлан бориб никоҳ қилурлар ва қелин тараф ўз қариндошлари бирлан қелинни олиб борурлар. Фақат, қуёв ила борадургон қишиларнинг йигирма-қирқ қишидан ошмаслиги лозимдир. Чорлари ҳам мартаба қуни бўлиб, қуёв ила бирга борадургон қишилардин қелин ила борадургон хотунлар ҳам ўн қишидан ортуқ бўлмасин. Чорлари фақат таом ёмоқ учунгина бўлиб, тугиб олиб қетмоқлари ва яна бешиқ тўйи, қиллағаризонлар бутунлай йўқолиб биқунлар

Учинчи, ўғил тўйида атрофдаги маҳаллалардан одамлар чакируб ош бермок, улок бермок, хотун оши бермок, хатна килинадиргон болаларга наша ва ҳам кўча-бақўча саргардон килиб, окча йигмок ва шунларга ўхшагон исрофлар билкуллия мамнудир. Фақат давлатлик кишилар уламо ва имомларни чакируб кичикрок бир мавлуд мажлиси ясаб ва фақир кишилар маҳалладан уч-тўрт кишинигина чакируб, ўғилларини хатна килдирурлар.

"Шўройи Исломия" давлатлик кишилардин илтимос киладурки, мавлуд мажлисини ҳам кўб катта килиб юбормасдин, мумкин қадар қасди риоя килсалар (тежаб сарф килсалар) ҳам тўйда... пул ва галла сарфи маҳаллаларидаги оч ва ялангоч, бева-бечораларга, мактаб ва мадраса ва жамияти хайрияларга берсалар.

Ушбу тартибга муҳолифат қилгон кишиларнинг маърака ва тўйларини тўхтамли ва айбнома (протокол) ёзуб қозиларга топшурмок ва шаҳар бошлукларига хавола килинади. Бундай кишиларни шаръан ҳаром бўлгон исрофгарчилиги учун мухтарам қозилар шариатга мувофиқ каттиг жазога мустаҳик қиладурлар. Мухтарам маҳалла имомлари ва маҳалла қўмитетларидин илтимос қиладурки, ушбу эълонномани халққа тушунтириб, халқни ушбу тартибдан қилмаслигига тарғиб ва ташвиқ қилсалар эди. Чунки жаноби Ҳақ таоло исроф қилгувчиларни суймас.

"Шўройи Исломия" раиси муовини Мунавварқори
Мулло Саид Аҳрорхон маҳзум
Мулло Муродхўжа эшон,
Мулло Муҳаммадхўжа эшон,
Мулло Абдусамиъқори

("НАЖОТ" газетаси, 1917 йил 28 апрел 10-сон.)